

DOI: [https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2\(34\)-004](https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2(34)-004)

УДК 338.27:330.31 (477)
JEL O1, O4, P1, I3, H0, E0

Антон Володимирович ЛИТВИЦЬКИЙ
начальник відділу по роботі з іноземними студентами,
Європейський медичний університет,
м. Дніпро, Україна;
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Класичний приватний університет,
м. Запоріжжя, Україна
 <https://orcid.org/0009-0001-5424-3302>
lav8797@gmail.com

АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПЕРЕДУМОВ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

***Анотація.** У статті здійснено аналіз макроекономічних і соціальних передумов відновлення економічного розвитку України. Методологічною основою дослідження стали аналіз даних Світового банку щодо збитків від руйнувань, сукупних економічних збитків та потреби у коштах на відновлення національної економіки. Здійснено аналіз сум збитків від руйнування активів за секторами економіки, сукупних економічних, соціальних та інших втрат, негативних наслідків війни у соціальній сфері, а також потреби у коштах на відновлення за період 2022-2024 років.*

Автором наголошено на тому, що під час розроблення програм з відновлення національної економіки необхідно застосовувати проактивний підхід, який дає можливість розробити активні заходи з вирішення проблем до їх виникнення, враховуючи продовження військових дій та взаємовплив секторів економіки на їх сучасний стан та подальший розвиток.

***Ключові слова:** макроекономічні і соціальні передумови відновлення, економічний розвиток, збитки від руйнувань, сукупні економічні збитки, потреби у коштах на відновлення*

Вступ. Тривалі військові дії на території України завдають великих збитків національній економіці, призводять до структурних зсувів в її межах, руйнують усталені взаємозв'язки між економічними суб'єктами, негативно впливають на морально-психологічний стан людей та спонукають їх до певного адаптування

до тяжких умов виживання. Увесь комплекс проблем, пов'язаних з військовою агресією РФ, з кожним роком збільшується та ускладнюється. Саме тому виникає потреба у розробці стратегічного плану дій на основі проактивного підходу, який дає можливість коректувати перелік заходів з відновлення національної економіки завдяки передбаченню та прогнозуванню конкретних потреб та ризиків їх задоволення. Розробці такого стратегічного плану дій повинен передувати всебічний аналіз макроекономічних і соціальних передумов відновлення економічного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем повоєнного відновлення національної економіки України науковці приділяють увагу з 2022 року. Коло питань, які розглядаються, стосується пошуків оптимальних підходів до розроблення програми дій щодо економічного відновлення (М. Штань – аналіз напрямів реалізації економічної політики стимулювання повоєнного відновлення [5]), застосування цифрових технологій у процесах відновлення (Н. Шаповал, М. Федосєєнко, О. Грибановський, О. Терещенко – виділення сфер економіки відновлення, які можуть здобути зиск від ринкових механізмів та цифрової інфраструктури, пропонування набору стратегічних напрямків для розширення використання цифрових рішень [6]), участі громадських організацій у процесах відновлення (Я. Дорошенко, С. Наумкіна – аналіз і оцінка того як громадські організації можуть долучитися до процесу відбудови, які виклики вони можуть зустріти та як їх подолати [7]), публічно-управлінських аспектів повоєнного відновлення (І. Антипенко, В. Ігнатенко – окреслення та аналіз публічно-управлінських шляхів повоєнного відновлення національної економіки [8]) та ін. Проте, війна триває вже четвертий рік, і з кожним роком коло проблем, що підлягатимуть розв'язанню після її завершення, суттєво зростає. На даному етапі розроблення планів і програм економічного відновлення потребує всебічного аналізу передумов та застосування сучасного методичного інструментарію.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є аналіз макроекономічних і соціальних передумов відновлення економічного розвитку України станом на кінець 2024 року.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. За оцінкою Групи Світового банку, Уряду України, Європейської Комісії та Організації Об'єднаних Націй [1], яка проводилась наприкінці 2024 року у четверте за весь період ворожого вторгнення, війна призводить до зменшення економічного потенціалу України та можливості його використання. Після 28,8-відсоткового економічного спаду у 2022 році, економіка України продемонструвала зростання на 5,5% у 2023 році, що було підтримано хорошим урожаєм та поступовим усуненням логістичних вузьких місць (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка основних макроекономічних показників в Україні протягом
2022-2025 років**

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р. (прогноз)
Реальний сектор**				
Номінальний ВВП, млрд грн	5239	6628	7659	8915
Реальний ВВП	-28,8	5,5	2,9	2,1
Дефлятор ВВП	34,9	19,9	12,3	14,0
Індекс споживчих цін (середнє за період)	20,2	12,9	6,5	13,3
Індекс споживчих цін (на кінець періоду)	26,6	5,1	12,0	9,7
Базова інфляція	22,6	4,9	10,7	9,0
Небазова інфляція	30,6	5,7	13,8	10,9
Номінальна заробітна плата (у середньому за період)	6,0	17,4	23,2	19,0
Реальна заробітна плата (у середньому за період)	-11,9	4,1	15,6	5,2
Рівень безробіття, % (МОП, у середньому за період)	20,6	18,2	13,1	11,5
Фіскальний сектор				
Зведений бюджет, сальдо, млрд грн	-845	-1332	-1352	-1498
% ВВП	-16,1	-20,1	-17,6	-16,8
Без урахування грантів у доходах, % ВВП	-25,3	-26,6	-23,8	-22,0
Платіжний баланс, млрд дол.				
Поточний рахунок	8,0	-9,6	-15,9	-34,6
Експорт товарів і послуг	57,5	51,3	56,1	56,0
Імпорт товарів і послуг	83,3	89,2	95,5	108,2
Приватні грошові перекази в Україну	12,5	11,3	9,5	8,9
Фінансовий рахунок	11,1	-18,9	-10,8	-43,0
Зведений баланс	-2,9	9,5	0,0	8,6
Валові резерви	28,5	40,5	43,8	53,7
Монетарні рахунки (зміна з початку року)				
Грошова база, %	19,6	23,3	7,7	10,9
Грошова маса, %	20,8	23,0	13,4	11,7
Швидкість обертання (на кінець року, разів)	2,1	2,2	2,2	2,3

Джерело: складено автором на основі [2, с. 55].

*** Дані наведено у річному вимірі, річній зміні до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше.*

Відновлення Чорноморського коридора наприкінці 2023 року сприяло

кращому використанню потужностей у металургії і гірничодобувній промисловості та зменшило розрив у виробництві. Економічне зростання залишалося на рівні 5% у першій половині 2024 року, однак напади на енергетичну інфраструктуру, які розпочалися у травні 2024 року, призвели до дефіциту енергії та порушили економічну діяльність у другій половині року.

Завдяки зусиллям уряду економічного спаду вдалося уникнути, але зростання ВВП уповільнилося до 2% у річному обчисленні у третьому кварталі 2024 року.

Витрати на оборону залишаються основним рушієм дефіциту бюджету України, оскільки тривалі бойові дії вимагали перегляду бюджету наприкінці 2024 року. У 2023 році витрати України на оборону становили 32% ВВП, що становить 73% ВВП у загальних державних витратах та 26% ВВП у дефіциті бюджету (без урахування грантів). Подібна тенденція спостерігалася у 2024 році, коли витрати на оборону досягли 1,3 трильйона гривень до кінця серпня, що на 6% більше, ніж за аналогічний період 2023 року.

Зовнішні пільгові позики залишаються основним механізмом, що використовується для покриття потреб у фіскальному фінансуванні. Дефіцит поточного рахунку зріс на 37% у річному обчисленні за січень-листопад 2024 року, досягнувши 13,9 мільярда доларів США. Це було зумовлено скороченням грошових переказів та вторинних доходів. Зокрема, дефіцит зовнішньої торгівлі залишався високим на рівні близько 31,4 мільярда доларів США (близько 16% ВВП за весь рік) за перші 11 місяців 2024 року, тоді як профіцит первинних та вторинних доходів зменшився порівняно з 2023 роком [1, с. 67]. На профіцит первинних доходів негативно вплинуло зниження грошових переказів від трудових мігрантів, а також збільшення відтоку дивідендів, який збільшився на 1,4 мільярда доларів США порівняно з першими 11 місяцями 2023 року.

Відновлення інфляційного тиску призвело до нового раунду посилення монетарної політики наприкінці 2024 року, яка залишалася обмежувальною протягом 2023 року, що допомогло стабілізувати валютний ринок та контролювати інфляцію. Інфляція знизилася з 26,6% у грудні 2022 року до 3,2% у квітні 2024 року завдяки високому вітчизняному виробництву продуктів харчування та збереженню фіксованих тарифів на енергоносії. На кінець 2024 року споживчі ціни зросли на 12% у річному обчисленні. НБУ відреагував на зростаючий інфляційний тиск, підвищивши ключову процентну ставку до 13,5% у грудні.

Офіційна статистика повідомила, що номінальна заробітна плата серед працівників на підприємствах зросла на 13% між 2023 і 2024 роками, однак ця

статистика не враховує сільське господарство та неформальну працю. У звіті Міністерства економіки повідомляється про номінальне зростання середньої заробітної плати на 20,3% у 2024 році. Міжнародна організація з міграції (МОМ) повідомила, що заробітна плата у серпні 2024 року була на 33% вищою, ніж у червні 2023 року, згідно з даними Загального опитування населення МОМ. Опитування L2UKR (Listening to Ukraine) Світового банку також показали зростання зареєстрованої заробітної плати домогосподарств. У другому кварталі 2023 року середньомісячна заробітна плата домогосподарств становила близько 15 600, а у жовтні 2024 року зросла майже до 24 000. Тенденції доходів і заробітної плати різняться залежно від географічного розташування. За регіонами центральний регіон (включно з Києвом) має найвищий рівень домогосподарств із заробітною платою [1, с. 68].

Головною метою складання Світовим банком періодичних оцінок наслідків воєнного вторгнення РФ на територію України є визначення суми збитків та потреб у відновленні (Rapid Damage and Needs Assessment, RDNA). Відповідно до четвертої такої оцінки [1] загальні прямі збитки будівлям та інфраструктурі в різних секторах оцінюються приблизно в 176 мільярдів доларів США (рис. 1). Найбільш постраждалими секторами є житло (близько 57 мільярдів доларів США, або 33% від загальної шкоди), транспорт (близько 37 мільярдів доларів США, або 21%), енергетика та видобувна промисловість (понад 20 мільярдів доларів США, або 12%), а також торгівля та промисловість (понад 17 мільярдів доларів США, або 10%). Інші сектори з високим рівнем збитків включають освіту та науку (понад 13 мільярдів доларів США, або 8%) та сільське господарство (понад 11 мільярдів доларів США, або 6%) (рис. 1).

У середньому, у всіх оцінених секторах протягом 2024 року прямі збитки зросли майже на 24 мільярди доларів США (або 15,5%) порівняно з періодом з 24 лютого 2022 року по 31 грудня 2023 року (152 мільярди доларів США) [1, с. 45]. Різке зростання спостерігається в енергетичному секторі, де значне збільшення кількості атак призвело до 93-відсоткового збільшення пошкоджень активів. У житловому секторі пошкоджено або зруйновано 13% від загального житлового фонду, що вплинуло на понад 2,5 мільйона домогосподарств. Інші критично важливі сектори інфраструктури продовжують зазнавати значних пошкоджень, при цьому пошкодження об'єктів водопостачання та санітарії зросли на 16%, а пошкодження транспортних об'єктів – приблизно на 9%. Збитки в торгівлі та промисловості зросли майже на 12% відсотків.

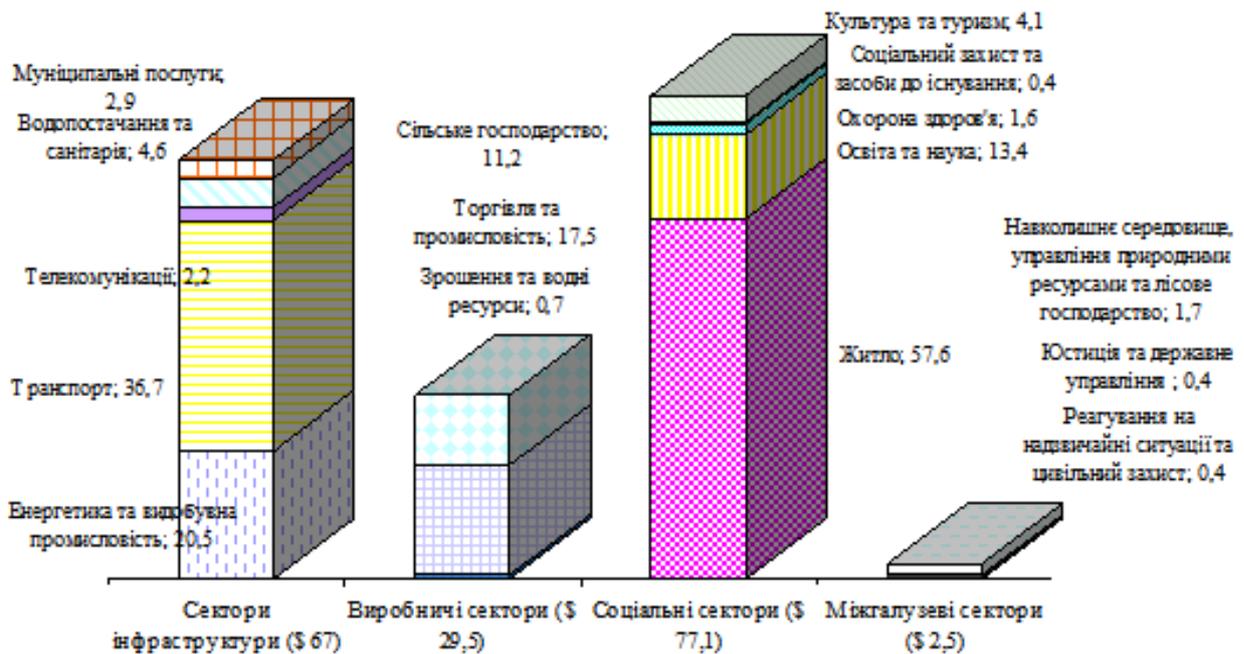

Рис. 1. Сума збитків економіки України від руйнування активів за період з 24 лютого 2022 року по 31 грудня 2024 року за секторами, млрд дол. США

Джерело: складено автором на основі [1, с. 36].

Сукупні економічні, соціальні та інші грошові втрати становлять близько 589 мільярдів доларів США (рис. 2), що значно перевищує збитки, завдані активам. Збитки переважно зазнають торгівля та промисловість (близько 214 мільярдів доларів США, або 36% від загальних збитків), меншою мірою – сільське господарство (73 мільярди доларів США, або 12%), енергетика та видобувна промисловість (72 мільярди доларів США, або 12%), транспорт (47 мільярдів доларів США, або 8%) та управління вибухонебезпечними зонами (30 мільярдів доларів США, або 5%).

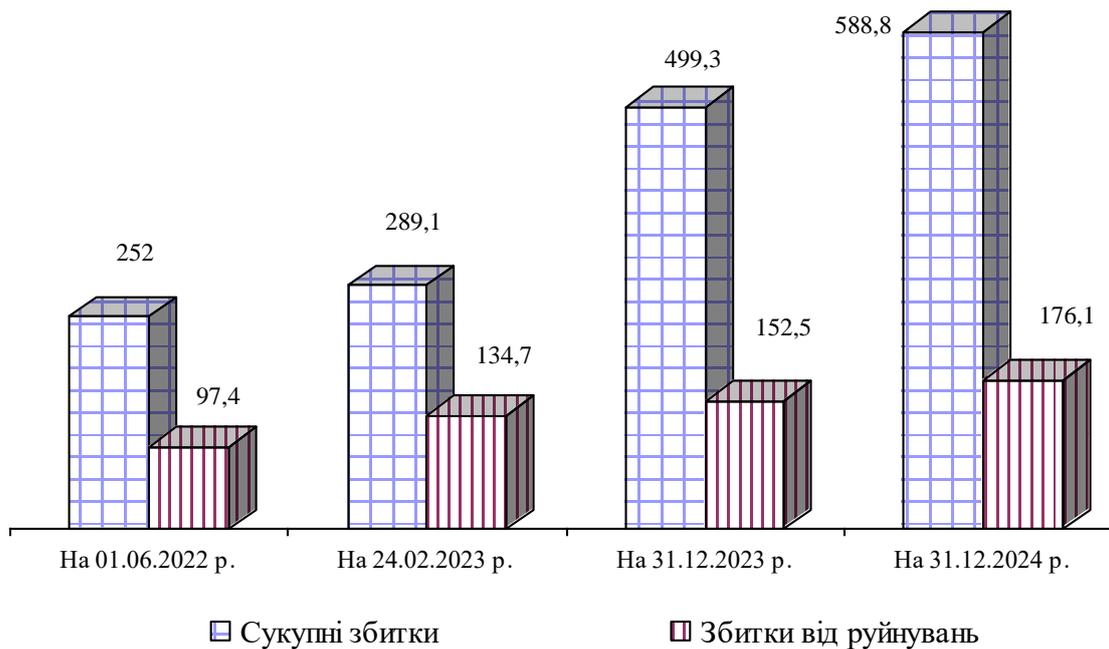

Рис. 2. Порівняння сум сукупних збитків економіки України та збитків від руйнувань активів, починаючи з 24.02. 2022 року зростаючим підсумком (млрд доларів США)

Джерело: складено автором на основі [1, с. 46].

Сукупні збитки перевищують збитки від руйнувань, оскільки вони охоплюють кілька категорій, включаючи порушення виробництва товарів та/або послуг та доступу до товарів та/або послуг, порушення управління, а також підвищені ризики та вразливості. Наприклад, хоча в ІТ-секторі не було зафіксовано суттєвих збитків, втрати в секторі оцінюються приблизно в 11,5 мільярда доларів США, пов'язані зі скороченням продажів та доданої вартості. Аналогічно, у сільському господарстві пошкодження сільськогосподарського обладнання може бути відносно низьким, тоді як втрати врожаю можуть бути високими; у торгівлі пошкодження торгових та промислових будівель можуть бути незначними, але падіння продажів може бути значним.

Негативні наслідки війни у соціальній сфері продовжують поглиблюватись та набувати більш широких масштабів. З лютого 2022 року до кінця грудня 2024 року майже 12 456 цивільних осіб загинули, 28 000 отримали поранення, приблизно третина населення України була примусово переміщена [1, с. 47]. Продовжують погіршуватися умови життя населення: суттєво порушеним є доступ до основних послуг, зріс загальний рівень бідності, молодь стикається зі

значними втратами на навчання, бракує психологічних послуг для вирішення проблем психічного здоров'я, що зростають, доступ до дошкільної освіти обмежений, відсутня стабільна та гарантована зайнятість.

Особливо постраждали вразливі групи, такі як домогосподарства ВПО, очолювані жінками з дітьми, а також молодь та особи з інвалідністю. Ці групи стикаються з вищим рівнем бідності та продовольчої небезпеки, а також з обмеженим доступом до основних послуг. Гендерно зумовлене насильство, включаючи сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, та торгівлю людьми, зросли, перевантажуючи служби для постраждалих. Зростаюча кількість ветеранів війни та їхніх сімей, що знаходяться на їхньому утриманні, має нагальні потреби в матеріальній допомозі, житлі, працевлаштуванні та перепідготовці, а також реабілітації після травм.

Окрім оцінок збитків від руйнування активів та сукупних збитків українських підприємств, організацій і установ, Світовий банк також надає інформацію про загальну суму коштів, яка необхідна для відновлення національної економіки України. Так само, як суми збитків, ця сума коштів постійно зростає. Протягом 2024 року потреба у коштах на відновлення зросла на 37 млрд дол. США (рис. 3).

Основну частину зростання разом становлять додаткові потреби в енергетичному та видобувному секторах (майже 21 мільярд доларів США) та секторі освіти та науки (19 мільярдів доларів США). Значною мірою зростання було зумовлене значними збитками, завданими цим секторам у 2024 році.

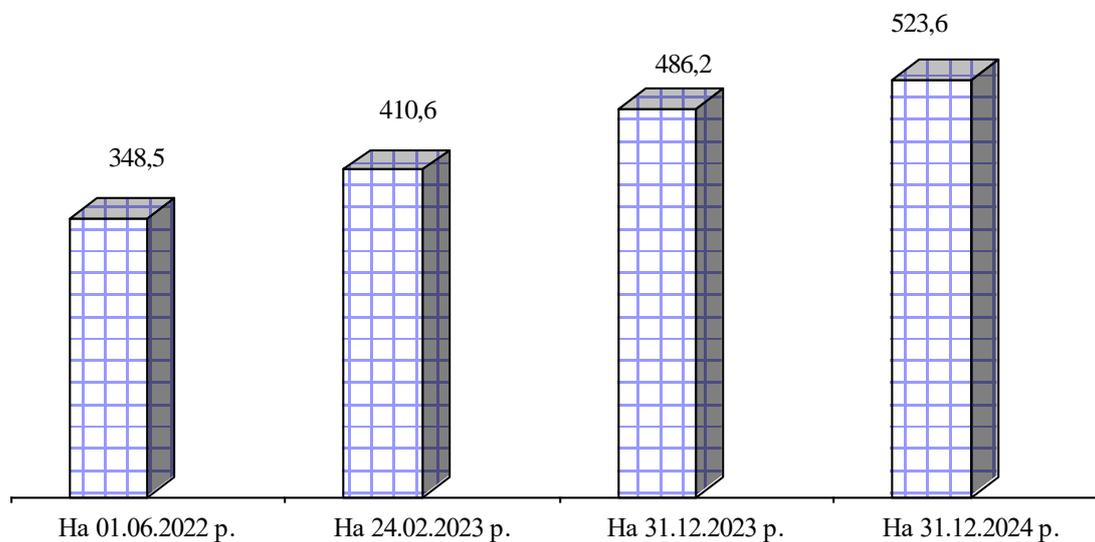

Рис. 3. Динаміка потреб у коштах на відновлення економіки України протягом 2022-2024 років (млрд доларів США) [1, с. 42]

Обсяг загальних потреб на відновлення та реконструкцію державного та приватного секторів національної економіки Світовий банк станом на 31.12.2024 року визначив у розмірі 524 млрд доларів США (табл. 2).

Таблиця 2

Збитки від руйнування активів, сукупні збитки та потреба у коштах на відновлення за секторами національної економіки України станом на 31.12.2024 року (млрд доларів США) [1, с. 44]*

Сектори	Збитки від руйнування активів	Сукупні збитки	Потреби у коштах на відновлення
Соціальні сектори			
Житло	57,6	21,1	83,7
Освіта та наука	13,4	9,6	32,9
Охорона здоров'я	1,6	19,6	19,4
Соціальний захист та засоби до існування	0,4	14,4	38,9
Культура та туризм	4,1	29,3	10,5
Сектори інфраструктури			
Енергетика та видобувна промисловість	20,5	72,3	67,8
Транспорт	36,7	46,7	77,5
Телекомунікації, цифрові технології та медіа	2,2	2,4	5,9
Водопостачання та санітарія	4,6	12,7	11,3
Муніципальні послуги	2,9	6,8	6,9
Виробничі сектори			
Сільське господарство	11,2	72,7	55,5
Торгівля та промисловість	17,5	213,9	64,4
Зрошення та водні ресурси	0,7	0,9	10,9
Фінанси та банківська справа	0,0	5,2	2,1
Міжгалузеві сектори			
Навколишнє середовище, управління природними ресурсами та лісове господарство	1,7	27,9	2,8
Реагування на надзвичайні ситуації та цивільний захист	0,4	0,5	2,4
Юстиція та державне управління	0,4	2,8	0,9
Управління вибухонебезпечними факторами	0,0	29,8	29,8
Всього	176,1	588,8	523,6

* Збитки від руйнування активів охоплюють 34 місяці з 24 лютого 2022 року по 31 грудня 2024 року; сукупні збитки охоплюють загалом 52 місяці, що включає 34 місяці з 24 лютого 2022 року по 31 грудня 2024 року, та додаткові 18 місяців до 30 червня 2026 року; потреби охоплюють період 2025-2035 років.

Ці витрати, оцінені на період 10 років та враховують принципи відбудови за версією BVB (Building Back Better), включаючи перехід до нижчої енергоємності та впровадження сучасних стандартів (зокрема для кліматичної стійкості та інклюзивного проектування), а також інфляцію, ринкові умови, різке зростання цін у будівництві, яке зазвичай спостерігається під час будівельного буму, та вищі страхові премії. Зазначається, що збільшення витрат за BVB встановлюється на основі галузевого контексту та припущень.

Отже, найбільші оціночні потреби у коштах на відновлення спостерігаються в житловому секторі (майже 84 мільярди доларів США, або 16% від загальної суми). Далі йдуть транспорт (майже 78 мільярдів доларів США, або 15%), енергетика та видобувна промисловість (майже 68 мільярдів доларів США, або 13%), торгівля та промисловість (понад 64 мільярди доларів США, або 12%), сільське господарство (понад 55 мільярдів доларів США, або 11%), соціальний захист та засоби до існування (39 мільярдів доларів США, або 7%), а також управління вибухонебезпечними об'єктами (майже 30 мільярдів доларів США, або 6%). У межах соціального захисту втрати доходів домогосподарств, оцінені в 72,9 млрд доларів США, не включені, щоб уникнути можливого подвійного врахування стосовно інших секторів.

Таким чином, наведений вище перелік секторів національної економіки, що потребують найбільш суттєвих фінансових впливань задля відновлення і нормалізації їх діяльності, безсумнівно, буде врахований і під час розроблення стратегічного плану дій, і під час розподілу наявних коштів на відновлення. Але слід зазначити, що війна триває, постійно збільшуючи суму збитків для національної економіки, а іноді, навіть, змінюючи пріоритети щодо певних секторів. Саме тому, розробляючи плани відновлення сьогодні, треба застосовувати проактивний підхід, який дозволяє розробити активні заходи уряду для досягнення певних цілей або вирішення проблем до їх виникнення. Тобто під час складання програм відновлення національної економіки необхідно враховувати усі можливі ризики та завчасно планувати дії щодо їх мінімізації або усунення. Зазначені ризики можуть бути пов'язаними не тільки з можливістю збільшення потреб у коштах на відновлення, але й з виникненням додаткових потреб у сумісних секторах національної економіки.

Висновки. Аналіз макроекономічних і соціальних передумов відновлення національної економіки України показав, що, попри регулярні обстріли та руйнування інфраструктури, національна економіка протягом 2022-2024 років змогла забезпечити стабільну роботу основних секторів, а саме: забезпечити мінімальне зростання ВВП, стабілізувати національну валюту, зберегти обсяг міжнародних резервів, загальмувати темпи інфляції. Проте збитки від руйнування активів та сукупні економічні збитки мають позитивну динаміку.

Найбільший обсяг руйнувань, за оцінками Світового банку, спостерігається у соціальних і інфраструктурних секторах. Найбільших сукупних збитків зазнали торгівля і промисловість, сільське господарство, транспорт, культура і туризм, житлове господарство. Найбільші потреби у коштах на відновлення потребують житлове господарство, транспорт, енергетика та видобувна промисловість, торгівля і промисловість, сільське господарство. Наголошено на тому, що під час розроблення програм з відновлення національної економіки необхідно застосовувати проактивний підхід, який дає можливість розробити активні заходи з вирішення проблем до їх виникнення, враховуючи продовження військових дій та взаємовплив секторів економіки на їх сучасний стан та подальший розвиток.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблене вивчення організаційно-правового механізму формування проактивної стратегії відновлення економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Ukraine. Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). February 2022 – December 2024. NW, Washington: World Bank Group, 2025. 202 p. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2025-02/P1801741ca39ec0d81b5371ff73a675a0a8.pdf> (дата звернення 13.08.2025).
2. Інфляційний звіт. Липень 2025 року. Київ: Національний банк України, 2025. 60 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2025-Q3.pdf?v=14 (дата звернення 13.08.2025)
3. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на листопад 2024 року. / Д. Андрієнко, Д. Горюнов, В. Грудова, Ю. Маркуц, Т. Маршалок, Р. Нейтер, І. Піддубний, І. Студеннікова, Д. Топольськов. Київ: Київська школа економіки, 2025. 28 с. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf (дата звернення 13.08.2025).
4. Самойлюк М. Трекер економіки України під час війни. 5 серпня 2025. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/> (дата звернення 13.08.2025).
5. Штань М.В. Економічна політика стимулювання повоєнного відновлення. *Економіка та суспільство. Економіка*. 2023. Випуск 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-62>.
6. Шаповал Н., Федосєнко М., Грибановський О., Терещенко О. Повоєнне відновлення України. Нові ринки та цифрові рішення. Київ: KSE Institute, 2022. 28 с. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital->

instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf (дата звернення 12.08.2025).

7. Дорошенко Я.О., Наумкіна С.М. Повоєнне відновлення України та забезпечення сталого розвитку крізь призму бачення організацій громадянського суспільства. *Науковий журнал «Політикус»*. 2024. Випуск 6. С. 30-34. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-6.5>. URL:

http://politicus.od.ua/6_2024/7.pdf (дата звернення 12.08.2025).

8. Антипенко І., Ігнатенко В. Повоєнне відновлення економіки України: публічно-управлінські шляхи реалізації. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 6(6). С. 269-277. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6\(6\)-269-277](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6(6)-269-277). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/14257/14327> (дата звернення 12.08.2025).

Anton LYTVYTSKYI

Head of the Department for Foreign Students,
European Medical University,
Dnipro, Ukraine;
Postgraduate,
Classic Private University,
Zaporizhzhia, Ukraine

 <https://orcid.org/0009-0001-5424-3302>
lav8797@gmail.com

ANALYSIS OF MACROECONOMIC AND SOCIAL PRECONDITIONS FOR THE RESTORATION OF THE COUNTRY'S ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstract. *The protracted war unleashed by the Russian Federation against Ukraine is causing significant damage to the national economy, as well as the physical and psychological health of the population, on a daily basis. Ukraine faces a lot of work to restore its economic and human potential. The key to the effectiveness of this work is the development of a comprehensive program of actions, which must be preceded by a comprehensive analysis of the initial conditions of a macroeconomic and social nature.*

The purpose of the article is to analyze the macroeconomic and social prerequisites for the restoration of Ukraine's economic development as of the end of 2024. The methodological basis of the study is the analysis of World Bank data on Damage from destruction, total economic losses, and the Needs Assessment.

The dynamics of the main macroeconomic indicators in Ukraine during 2022-2025 were analyzed. The amounts of losses from the destruction of assets by economic sectors, total economic, social and other losses, the negative consequences of the war

in the social sphere, as well as the need for funds for recovery for the period 2022-2024 were analyzed.

An analysis of the macroeconomic and social prerequisites for the restoration of the national economy of Ukraine showed that, despite regular shelling and destruction of infrastructure, the national economy was able to ensure the stable operation of the main sectors during 2022-2024, namely: ensure minimal GDP growth, stabilize the national currency, preserve the volume of international reserves, and slow down the rate of inflation. However, asset damage and total economic losses are showing positive trends. The greatest amount of damage, according to World Bank estimates, is observed in the social and infrastructure sectors. The greatest cumulative losses were suffered by trade and industry, agriculture, transport, culture and tourism, and housing. The greatest needs for recovery funds are in housing, transport, energy and mining, trade and industry, and agriculture. It was emphasized that when developing programs to restore the national economy, it is necessary to apply a proactive approach that allows developing active measures to solve problems before they arise, taking into account the continuation of military operations and the mutual influence of economic sectors on their current state and further development.

Keywords: *macroeconomic and social preconditions for recovery, economic development, damage from destruction, cumulative economic losses, needs assessment*